

N:o 20.

Redaktör och utgivare: FRANS J. HUSS.
Expedition: Klara V. Kyrkog. 19.

Stockholm den 18 December 1886.

Pris: Helt år 6 kr. Lösn:r 30 öre.
Annonspris 10 öre petrad.

Ärg. 6.

Tillkännagifvande.

I det Redaktionen härmed uttalar sin tacksamhet till detta och föregående års prenumeranter å Svensk Musiktidning får Red. tillkännagifva att, då enligt vår i N:o 17 gjorda anmälan tidningens utgifvande måste bero på förut ingången garanterande prenumeration, men en sådan utblifvit, och då Red. ej vidare kan underkasta sig uppoffring för tidningens fortvaro, Svensk Musiktidning med detta år upphör att utgivas, så vida ej förhållanden inträffa som möjliggöra hennes fortsättning, då sådant skall genom de dagliga tidningarne här tillkännagifvas, och skall i så fall första numret tillsändas detta års prenumeranter, hvarjemte prenumeration för öfrigt mottages på vanligt sätt.

Ödmjukeligen
Redaktionen.

Karl Maria von Weber.

Hundra år hafva förflutit sedan »den förste romantikern», »Friskyttens» odödlige tonskald, föddes till världen, och öfverallt i den musikaliska världen framkallas nu af denna orsak hans hägkomst, musikfester med uppförande af hans mästerverk anordnas och hans bildstod aftäckes i den stad som sett honom födas. Äfven vår kgl. lyriska scen hedrar hans minne genom uppförande af hans sista verk, »Oberon». Svensk Musiktidning vill ock pryda sitt sista nummer med den store komponistens bild samt meddela en erinran om hans lefnadsöden och hans verksamhet i tonkonstens tjänst.

Karl Maria Friedrich Ernst von Weber föddes i den holsteinska staden Eutin d. 18 Dec. 1786. Hans faders, friherre Franz Anton v. Webers

familj härstammade från nedre Österrike och hade en gång varit i goda omständigheter, men under tidernas lopp råkat i fattigdom, så att friherre Franz Anton af den visserligen fått ärfva storartade passioner och stark böjelse för musik och dramatisk konst men inga medel att tillfredsställa dessa. Han var tillika en orolig själ, som aldrig länge kunde stanna på ett ställe eller vid en verksamhet; han hade efter hvart annat varit officer, amtman, hofkammarråd, musikdirektör och teaterdirektör. Vid den tid då Karl Maria föddes innehade fadern den oansenliga platsen som stadsmusikus i Eutin, han var temligen gammal och gift för andra gången med den unga och sköna Genoveva von Brenner från Oberdorf i Bayern.

Karl älskade varmt sin milda moder.

Karl Maria von Weber.

Sjelf svag till kroppen och genom en ben-sjukdom, som gjort honom halt, oförmögen att deltaga i skolkamraternas lekar, höll han sig mycket i hennes närhet och njöt af fullaste hjerta då han kunde få sitta vid hennes fötter under skymningsstunderna och lyssna till sagor och berättelser. I Eutin lefde Karl knappast ett år, ty hans far drog derifrån ut åt andra orter såsom teaterdirektör. I sitt första äktenskap hade friherren åtta barn och dessa bildade stammen i hans teatertrupp; scenen och orkestern blef på så vis den lille Karls verld — en omständighet af icke ringa betydelse för den blifvande operakomponisten.

Att emellertid hans uppfostran med ett så äfventyrligt lif, som fadern förde, ej kunde blifva särdeles regelbunden, är naturligt nog, men faderns älskingsidé att Karl skulle blifva musiker sökte han på allt sätt genomdrifva, ehuru gossens musikaliska förmåga ännu syntes slumra. Sin första musikundervisning erhöill han af fadern och sin bror Fridolin, men denna kostade honom många tårar, och brodern slog honom en gång på händerna med violinstråken under utropet: »Karl, allt annat kan du väl bli, men musiker blir du aldrig!» Fadern var emellertid envis och förde Karl 1796 till den dugtige pianisten Henschel i Hildburghausen, och den undervisning han här erhöill visade snart goda följder. Weber säger sedan sjelf härom: »Den rätta grunden till ett tydligt och uttrycksfullt spelsätt på klavér samt den jemna utbildningen af båda händerna har jag den hederlige, stränge och ifrige Henschel att tacka för.»

Ett år derefter drog friherren vidare till Salzburg, och här hade han den stora sorgen att förlora sin hustru. Hennes

död var ett ej mindre hårdt slag för den unge Karl, som i modern hade sitt enda stöd. Endast kärleken till musiken gaf honom nu tröst. I Salzburg hade fadern öfverlemnadt hans ledning åt Joseph Haydns broder Michael; denne var en stor kontrapunktist, och första frukten af dennes undervisning var »Sechs Fughetten» af den unge 12-årige komponisten, hvilka förskaffade honom så väl lärarens som kritikens bifall. Faderns sträfvan gick nu ut på att göra sonen till operakomponist och därför begaf han sig på Michael Haydns råd till München 1798. Denna stad var under Karl Theodors regering ett hem för de sköna konsterna och operan stod der under god ledning af kappellmästarne Winter och Danzi.

Karls utbildning öfvertogs nu af den dugtige operasångaren Wallishauser eller Vallesi och klavérläraren Kalcher. Stora framsteg gjordes, och från denna tid förskrifva sig flere intagande små kompositioner och till och med en liten opera, »Kärlekens och vinets makt» — ett ämne kuriöst nog för en gosse. År 1800 skapade han på några veckor operan »Das stumme Waldmädchen», om hvilken Weber sjelf sedan yttrade, »att det var ett omoget, om ock på uppfinning ej alldeles så armt verk», och som kom till uppförande i Freiburg och Chemnitz. Under ett nytt besök i Salzburg, då studierna för Haydn fortsattes, skref han sina »Six petites pièces à quatre mains» och den komiska operan »Peter Schmoll und seine Nachbarn». Denna gick öfver scenen i Augsburg, dock utan synnerlig framgång, ehuru Mich. Haydn menade att »han komponerat den som en hel karl fullkomligt efter kontrapunktens regler, med mycken eld och delikatess och alldeles i enlighet med texten».

Emellertid gjorde friherre Franz Anton med sin son konstresor till Hamburg, Holstein, Leipzig etc. och öfverallt vann den unge konsertgifvaren stort bifall genom sitt utmärkta klavérspele och sina egna vackra sånger, dem han så behagligt sjöng vid gitarren. Den unge komponistens mål var emellertid Wien, då centralpunkten för allt musikaliskt lif. Han hoppades här få Joseph Haydn till lärare, men lyckades ej dermed; han fick emellertid en förträfflig ersättning i abbé Vogler. På dennes rekommendation erhöill han 1804, vid aderton års ålder, plats som orkesterdirigent vid teatern i Breslau. Hans försök att förbättra operan här väckte mot honom en opposition, som nödgade honom att lemna denna plats 1806. Nu stod nöden för dörren. Genom lektioner kunde han med möda underhålla sig och sin nu sjuklige fader, och att betala skulder stod ej att tänka på. Till hans lycka tog honom då prinsen af Würtemberg under armarne, hvilken lät honom och hans gamle far slå sig ned på sitt slott Carlsruhe i Schlesien och utnämde honom till musikintendent. I följd af kriget upplöstes kapellet derstädes, men konstnärerna fingo då tjänst hos deras gynnares broder, prins Ludvig

i Stuttgart, hvilken utnämde Karl till sin privatsekreterare och musiklärare för sina barn. Den unge sekreterarens ställning här vid det slösande hofvet var ej lätt, helst konungens vrede ofta urladdade sig öfver Weber för prins Ludvigs ständiga penningeförlägenhet.

Han kom här i beröring med många lärde och konstnärer och arbetade flitigt på att fylla luckorna i sin bildning. Musiken försumrades ej heller. Här uppstodo de vackra variationerna till texten »Vien qua, Dorina bella», Ess-dur-polonäsen och musiken till Schillers »Turandot». Genom intriger och genom prinsens öfverdådiga lefnadssätt, som framkallade underslef, hvarom Weber var medveten, äfvensom genom faderns lättsinne blef Weber anklagad och jemte sin far förvisad samt förd öfver gränsen i Febr. 1810. I Stuttgart hade Weber omarbetat sin opera »Waldmädchen», hvilken samma år såsom hans första större opera gafs under namnet »Silvana» i Frankfurt am Main. Genom Danzi fick Weber rekommendationsbref till Mannheim, der han blef väl emottagen, och under vistelsen här skref han en mängd af sina sånger. Då han emellertid ej fann sin utkomst här, flyttade han öfver till Darmstadt, der han hade glädjen återfinna sin gamle lärare Vogler, för hvilken han på nytt började studera och der han kom i vänskapligt umgänge med dennes lärjunge Meyerbeer samt med Gänzbacher och musikhistorikern Gottfried Weber. Vid denna tid uppträdde vår musiker äfven som skriftställare, och hans uppsatser i åtskilliga tidskrifter samlades sedan och utgafvos af Hell äfvensom af hans biograf, sonen Max Maria v. Weber. Hans nästa sceniska verk var enaktsoperan »Abu Hassan, som uppfördes i München 1811. Operan »Silvana»* gick, med några tillägg i partituret, framgångsrikt öfver scenen äfven i Berlin 1812. Weber uppehöll sig vid denna tid i sistnämnda stad äfvensom i Leipzig och München samt vid hofven i Gotha och Weimar. 1813 blef han kallad till kapellmästare vid stadsteatern i Prag. Ur hans patriotiska hänförelse under dessa krigstider härflyta hans berömda sånger, manskvartetterna »Schwertlied» och »Lützow's wilde Jagd», den i Prag fulländade cykeln »Leyer und Schwert» och den efter Waterloo-slaget påbegynta kantaten »Kampf und Sieg», hvilka alla mottogos med stormande bifall och gjorde hans namn allt mer populärt. Vid tillträdet af befattningen i Prag var hans första göra att diktalla sångerskan Karoline Brandt, hans första Silvana i Frankfurt. Hans sträfvan för teatern i den böhmiska hufvudstaden rönt föga tillmötesgående, hvarför

* Denna opera är, såsom vi förut nämt, under senare åren flerstädes gifven i Tyskland, omarbetad af Ernst Pasqué och kapellmästaren Langer, hvilken inlagt flere andra Webers kompositioner i operan. Om »Webers första Silvana» läses i N:o 1 af denna årgång. Sv. Musiktidning 1882 N:o 2 innehåller en artikel om »Weber i London», hans resa dit och död derstädes, och i N:o 1 1885 om Friskyttens första uppförande i Berlin, till hvilka artiklar vi hänvisa.

han lemnade Prag 1816 och begaf sig till Berlin, der han blef väl emottagen af sin vän Lichtenstein och skaffade gästengagement åt sin älskade Karoline Brandt, med hvilken han här förlofvade sig.

En tillökning i sin lycka erhöill han nu genom utnämningen till kgl. sachsisk kapellmästare i Dresden, der en ny tysk opera skulle grundas, och här gifte han sig 1817 med Karoline Brandt samma år han tillträdde sin befattning. Denna var dock ej så lätt att börja med, ty den af hofvet gynnade italienska operan beherskade scenen, under det att på folkets önskan den tyska operan uppstod; Weber hade alltså här tusen intriger att bekämpa, och äfven som ledare af sången i katolska kyrkan hade han den italienske kapellmästaren Morlachi att strida emot. Webers första operadebut med Méhuls »Joseph i Egypten» slog emellertid så väl ut, att till och med kung Friedrich August I gaf honom beröm därför. I sitt honom så kära och lyckliga hem vid sidan af en älskad och huslig maka arbetade nu Weber oförtrutet. Nu skref han sin jubelouverture, kvartetter, »Aufforderung zum Tanz», G-dur-polonäsen m. m., och den 13 Maj 1820 hade han fulländat »Friskytt». Strax derefter komponerade han musiken till »Preciosa», och under en tillsammans med sin fru företagen konstresa till Nordtyskland och Danmark gafs denna pjäs först i Köpenhamn den 8 Okt. 1820 och derpå i Berlin den 14 Mars 1821 med odeladt bifall. Här skulle nu »Friskytt» uppföras, men äfven i Berlin hade italienarne öfverväldat, och Spontinis »Olympia», som gick öfver scenen med praktfullaste uppsättning, ansågs af hans anhängare skola förkrossa den blygsamma tyska operan. Redan tredje representationen af »Olympia» var emellertid glest besökt, och nu kunde »Friskytt» gå öfver scenen. Hela Berlins musikverld var stadd i orolig väntan, endast komponisten sjelf var ej rubbad i sitt jemnmod; han hade till och med sinnesro tillräckligt för att morgonen samma dag operan skulle uppföras, den 18 Juni 1821, fullända det vackra konsertstycket i F-moll med orkester (op. 79) och att med hela sin själfullhet föredraga det inför sin hustru. »Friskyttens» första uppförande blef för honom en fullständig triumf, komponisten, liksom de sjungande, blef otaliga gånger framropad, dikter och kransar regnade ned öfver scenen och djupt rörd skref Weber om aftonen i sin dagbok: »Soli deo gloria». Han hade med ett slag skapat sig ett stort rykte och »Friskytt» mottogs snart med hänförelse på alla operascener. Redan den 23 April 1823 gjorde den sitt inträde på kgl. operan här i Stockholm.

I Wien, der »Friskytt» gick med kolossal framgång, fick Weber i uppdrag att skriva en ny opera för Kärnthnertheater. Texten till denna, till »Euryanthe», lemnades af Helmine von Chezy, men denna text saknade dramatisk logik och operan kunde därför icke trots den härliga musiken göra någon lycka. Oak-

tadt sin tilltagande sjuklighet fulländade Weber operan i Aug. 1823 och reste till Wien att leda uppförandet. De första profven väckte sångarnes förtjusning, men generalrepetitionen varade så länge, att Weber helt sorgsen yttrade: »Jag fruktar att af min Euryanthe bliver en Ennu-yante.» Första uppförandet med Henriette Sonntag i titelrollen var emellertid lysande, dock upplefde operan endast 20 representationer.* I Dresden vann operan med Schröder-Devrient som Euryanthe stort bifall och Weber skref sedan till Lichtenstein: »Det är blott en mening om huru mycket denna opera står öfver Friskytten.» För att vinna förbättring i sin helsa begaf han sig 1824 till Marienbad, och återkommen derifrån fann han en uppmaning från direktören för Coventgarden i London, Kemble, att komponera en opera för England. Han fick att välja mellan Faust och Oberon; valde den senare och började rastlöst arbeta på den för att så fort som möjligt skaffa sig medel åt de sina; han kände väl inom sig att han ej hade så lång tid kvar att leva. Efter två år var operan färdig. Han måste emellertid för sin helsa besöka Ems och kom derifrån upplifvad till kropp och själ. Sjukdomen tilltog dock snart allt mer, och han sade derom till Holter: »Hur det står till? Rätt bra! bara att jag har strup-lungsot, men det betyder ingenting.» Han hade en förkänsla af att han skulle dö i London. Efter en »halft genomgråten natt» och ett rörande afsked från sin trogna Karoline och familjen begaf han sig d. 16 Febr. 1826 på väg till London. Sedan han gjort ett kort uppehåll i Paris, der han rönt ett hedrande mottagande, reste han i sällskap med den berömda flöjtisten Fürstenau till London, dit han kom den 8 Mars och välkomnades der af Sir Georges Smart, filharmoniska sällskapets stiftare. Hans första uppträdande var på en oratoriekonsert, då han blef mycket firad, och den 12 April gick »Oberon» med lysande uppsättning och med ändlöst jubel öfver scenen. Ehuru alla tolf föreställningarna, dem Weber dirigerade, artade sig till triumfer för honom, var dock lefnadslusten borta, han längtade endast efter ro. En egen konsert som han gaf var föga besökt; vädret var dåligt och sjuk som han var, hade han underlåtit att personligen inbjuda lords och ladies. Uppdraget att fem gånger dirigera »Friskytten» blef honom omöjligt att utföra; en feberaktig längtan att återse de sina grep honom. Aftonen den 4 Juni 1826 voro hans vänner Smart, Fürstenau, Moscheles och Götschen hos honom. Han talade med dem om sin resa. Vid deras afsked yttrade han till dem: »Gud löne er för all er kärlek!» Han tillät ej att någon af vännerna stannade kvar öfver natten, och hans sista ord voro: »Låt mig nu få sova.» — Om morgonen den 5 Juni fann man Karl Maria von Weber död i sin säng. Han hade med hufvudet lugnt hvilande på högra handen inslumrat i den sista sömnen.

* »Euryanthe» gafs i Stockholm d. 3—16 Dec. 1838 summa 4 gånger.

Under tonerna af Mozarts Requiem fördes hans lik till St. Mary i Moorfield i London. Först den 14 December 1844 mottogos hans dödliga kvarlevor i Dresden, och kistan nedsattes följande dag i familjegravven vid ett högstämmt griftetal af Richard Wagner.

Från Beethovens sista lefnadsår.

(forts. och slut.)

Beethovens lif skulle nu ha varit rätt angenämt, om icke, fränsedt hans döfhet, som han nu bar med undergifvenhet, brodern Johan och brorsonen Carl fortfarit att bereda honom ledsamheter. Han hade emellertid lätt kunnat göra sig dem båda qvitt. Brodern var en förmögen man, hade varit egare af ett apotek i Linz och lefde nu som rentier och godsegare. Brorsonen Carl förtjenade ingalunda den omsorg hans onkel slösade på honom, dels af nästan faderlig kärlek, dels af förment pligtkänsla mot sin aflidne broder. Han förtröttades ej i denna kärlek, så mycket än hans sträfvän för brorsonens bästa motarbetades af denne sjelf och dennes lättsinniga moder, med hvilken, som bekant, han måste processa sig till rättigheten att vårda sonen, hvars förmyndare han var enligt faderns testamente. Den unge brorsonen gjorde honom genom sitt lättsinniga och slösande lefnadssätt ständiga bekymmer. För denne närmade sig nu en tid då han skulle undergå en teknisk examen och dertill hade skulder som måste betalas, och som han visste med sig att både kunskaper och kassa voro för kläna härtill och han dertill fruktade sin onkels förebräelser, »hvilka länge nog tröttat honom och dem han fann odrägliga», fattade han beslutet att göra ände på sitt lif. Han köpte ett par pistoler, for till Baden och besteg tornet till Rauhenstein-ruinen, der han sköt sig för båda tinningarne. Han blef emellertid endast sårad och fördd till ett sjukhus i Wien. Underrättelsen härom skakade Beethoven djupt. Helt förstörd mötte han en dag min mor på glacisen. »Vet ni hvad som har händt mig?» utropade han. »Min Carl har skjutit sig!» — »Och — är han död?» — »Nej, han har endast sårat sig, han lever än och det är förhoppning om att han kan räddas; — men den skam han har bragt öfver mig! och jag som ändå älskat honom så högt!»... Under denna sorgliga tid rädde min far och Schindler Beethoven att förströ sig med en utflykt, och af brodern Johan inbjöds han just då — till sin olycka — att komma till dennes egendom i Gneixendorf vid Krems. Ludvig, som alltid var färdig att hysa förtroende till sin bror, följde inbjudningen.

Ett par dagar efter sin ankomst dit skref han emellertid till min far ett bref, som visade att han på nytt råkat i fällan hos sin girige och hjertlöse bror, och som hos min far väckte stora farhågor för hans helsa. Anländ till broderns egendom, der han, efter hvad som förespeglats honom, hoppades under någon tid få sorgfritt återhemta sig, hade denne anvisat honom ett

kalldt och fuktigt rum (det var i November månad), otillräckligt eldadt, och till och med förvägrat honom tillräckligt med mat samt tre dagar efter hans ditkomst förklarar att han skulle betala honom för bostad och kost, — hvaröfver Ludvig klagar i ett bref till min far, sägande att han i stället väntat sig ett broderligt, kärleksfullt bemötande. Dertill kom också att umgänget med Johans fru och fosterdotter var honom motbjudande. Ändock bröto ej alla dessa vedervärdigheter hans andliga kraft. Ännu en komposition, ehuruval hans sista, hans svanesång, diktades der på Gneixendorf, en skapelse af frisk och fantasirik inspiration, nämligen finalen till kvartetten opus 130 i B-dur (i st. f. den ursprungliga 4:e satsen, hvilken utkom såsom opus 133: Stor kvar-tettfuga).

Beethoven tröttnade slutligen vid den ovärdiga behandlingen i Gneixendorf, och då han tillika kände sig illamående, begärde han att få återvända till Wien. Ehuru detta var en resa på sex mil, nekade Johan honom sin beqväma täckvagn och gaf honom för att spara denna en dålig öppen vagn, i hvilken han måste färdas under den kalla fuktiga Decemberdagen. En bukhinneinflammation var följden af denna olyckliga hemresa. Att den sjukdom af hvilken Beethoven nu hemsöktes var den ofvan nämnda och ej lunginflammation, såsom i biografierna uppgifves, låter sig lätt bevisas dels deraf att sjukdomen utvecklade sig till vattensot, dels af att hans lungor efter en tre dagars dök-kamp befunnos fullkomligt friska, hvilket väl ej skulle varit fallet om han sjuknat i lunginflammation.

Korteligen, Beethoven anlände sjuk till Wien. I följd af opraktiskhet blef min far ej genast efter hans hemkomst underrättad derom. Ett bref från honom hade emellertid förut ingifvit min far misstanke att Beethovens helsa var svårt angripen och att han led af vattensot. Beethovens brorson visade nu sitt vanliga lättsinne och sin ohörsamhet mot onkeln. Då denne bad honom hemta en läkare, så glömde han först bort hela saken och tre dagar efteråt, då han under biljardspel på ett kafé erinrade sig tillsägelsen, gaf han markören i uppdrag att hemta en läkare till onkeln. På så sätt kom dr. Wawruch till Beethoven, som emellertid svårt insjuknat, och blef dennes ordinarie läkare. Denne hade visserligen anseende som kirurg, men hade för öfrigt ej gjort sig känd såsom läkare.

Knappt hade min far fått underrättelse om Beethovens återkomst förr än han naturligtvis genast skyndade till honom. Jag var honom följaktig, och sedermera, då han för embetsgörömlig var hindrad att komma till sin väns sjukbädd förr än klockan fyra e. m., stannade jag i stället hos Beethoven före och efter mina skoltimmar, från 12 till 2 och från 3 till 4 eller 5.

Den sjuke Beethoven låg, såsom då han var frisk, i det stora rummet med två fönster och hans bädd stod mellan hörnet af rummet och dörren till kom-

positionsrummet, med hufvudgården så, att han hade utsigt åt fönstren och till vänner om sig inåt rummet och dörren till matrummet. Möblerna i detta rum äro förut omnämnda. Vid sängen stod ett litet bord och några stolar för de få vänner som besökte honom. På nattduksbordet vid hufvudgården stod ett svart-poleradt schatull, i hvilket han hade sin handkassa och på golvet vid sidan af bordet en hopslagen gul liten skrifpulp. På bordet bredvid sängen låg en f. d. dörrklocka, som han väl någon gång efter en flyttning tagit med sig och som nu i sitt grofva och tarfliga skick gjorde god nytta med sitt starka ljud, som hördes genom väggen till Salis rum. På bordet låg också ständigt ett oktavhäfte papper för korrespondens samt en blyertspenna och för samma ändamål en skiffer-tafla med griffel, så att de besökande hade att välja mellan dessa medel till samtal med honom.

Ehuru 47 år förflutit sedan jag upplefde denna sorgligt oförgätliga tid bredvid vår själsstarke väns sjukläger, kan jag ej utan öfvervældigande rörelse nedskrifva hvad som då tilldrog sig. Jag sade den själsstarke, ty sällan kom ett ljud af klagan öfver hans läppar, hur svårt han än led. Om han ock på sjukbädden ej kunde nedskrifva kompositioner, så sysselsatte sig dock hans tankar med idéer till sådana och med planer till utförande af redan påtänkta skapelser (såsom den tionde symfonien), med händelser för dagen, som intresserade honom, med gången af hans sjukdom, med penningeomsorger, hvilka oroade honom, ifall han skulle komma att ligga länge sjuk, o. s. v.

Hans bekymmer för brorsonen hade ändtligen blifvit häfdt eller åtminstone lindrad sedan min far ombesörjt att denne blifvit inskrifven som kadett vid ett regemente i Iglau. Sin erkänsla mot regementets chef, fältmarskalk-löjtnanten v. Sutterheim, visade han genom att tillägna honom sin stråkvartett i Ciss-moll, op. 131.

Prof. Wawruch skötte fortfarande den sjuke och lät honom i stor mängd intaga salespdekot samt förordnade att hans dricksvatten alltid skulle uppblandas med vinsten och socker. Vattenbildningen tilltog emellertid i så hög grad, att redan d. 18 Dec. första punktionen blef nödvändig. Beethoven hade för öfrigt bland läkarne i Wien en vän, hvars namn då räknades bland de mest firade; denne var d:r Malfatti. Han sände efter honom, men denne, som någon gång funnit sig sårad af Beethoven, nekade att komma. Han öfvertalades sedan att infinna sig vid sin gamle väns sjukbädd; Beethoven väntade honom med stor otålighet och hans ansigte strålade af glädje när han såg Malfatti inträda genom sin dörr. Dennes besök blefvo emellertid sparsamma, ibland sände han sin assistent, och Wawruch vårdade honom för öfrigt.

Vid sin sjukbädd såg han helst min fader och mig samt Schindler och mötte oss alltid med ett leende, då vi inträdde.

En dag, när han väntade oss, inträdde i stället brodern Johan, då han bedragen i sin väntan hördes mumla: »Ack, det är den!»

Under hans sjukdom (omkr. midten af februari 1827) kommo en förmiddag Händels samlade verk — i vacker, bunden quartupplaga — till present skickade honom af harpvirtuosen Stumpff. Han hade länge önskat ega dessa, och det var just i följd af denna hans yttrade önskan som de nu föräddades honom. Då jag vid middagstiden inträdde i hans rum, visade han mig med glädjestrålade ögon de på flyglarne uppställda banden: »Se, det der har jag i dag fått till skänks; man har med dessa verk gjort mig en stor glädje. Jag har länge önskat mig dem, ty Händel är den störste, den dugtigaste komponist som fins; af honom kan jag ännu ha att lära. Tag hit böckerna.» Jag gaf honom dem, den ena efter den andra, han bläddrade i dem och lade dem sedan i en hög vid sidan af bädden inåt väggen.

En gång under det han sof tittade jag i ett af hans konversationshäften och fick der se på ett ställe: »Er i går af Schuppanzigh uppförda quartett har icke slagit an.» — Då han vaknade, visade jag honom detta ställe och frågade hvad han sade om det. »Skall nog behaga dem med tiden», var hans lakoniska svar. En dag frågade jag honom, hvarför han ej komponerat någon mer opera; jag hade hört af min far, att orsaken dertill var den myckna förargelse »Fidelio» gjort honom vid iscen-sättningen, den ringa framgång operan haft och den obetydliga inkomst han skördat af densamma. Han svarade mig då: »Jag skulle nog vilja skriva en ny opera, men jag har ej funnit någon passande textbok. Jag behöver en text som anslår mig, någonting sedligt, upphöjdt. Texter sådana som Mozarts skulle jag ej vara i stånd att sätta i musik.» — Och vidare sade han: »Jag ville allt skriva mycket annat. Först den 10:de symfonien. Jag ville också komponera ett requiem och musik till Faust, ja äfven skriva en pianoskola; denna skulle jag skriva på helt annat sätt än andra gjort.»

En gång, det var ungefär samtidigt med ankomsten af Händels verk, hade Diabelli skickat honom den på hans förlag utkomna litografien öfver Haydns ringa födelsehus i Rohrau, hvilken tafla gjorde honom stor glädje. Då jag sedan kom till honom, visade han mig henne genast, sägande: »Se hvad jag har fått i dag. Se på det der lilla huset, och deri föddes en så stor man! Din far måste skaffa mig en ram till taflan, så att jag kan hänga upp henne.» Jag tog hem litografien och bad min pianolärare Heller skaffa en enkel ram till den. Förtjust öfver att kunna göra den store Beethoven en tjänst, ombesörjde han detta med det snaraste och prentade under bilden: »Joseph Haydens födelsehus i Rohrau.» Jag märkte staffelet och visade det för min far, som sade att Beethoven troligen ej

skulle märka det. Detta inträffade ock, men jag var likväl tanklös nog att fästa hans uppmärksamhet på felet. Beethoven blef röd i ansigtet af förargelse och frågade mig häftigt: »Hvem har skrivit det?» — »Min musiklärare», svarade jag. — »Hvad heter den äsnan? En sådan ignorant vill vara musiklärare, musiker och kan inte en gång skriva en sådan mästares namn som Haydns. Det skall han genast rätta, ty det är en skam», o. s. v. Jag måste taga hem taflan, och sedan felet var rättadt, bar jag den åter. Jag sökte urskulda min lärare på flerfaldigt sätt, men fick då till svar: »Han må vara aldrig så bra lärmästare, men han är ändå en yttlig människa, som lik de flesta icke lärt eller söker få lära mer än som nödtorfteligen behöfves.»

De som under Beethovens sjukdom dagligen besökte honom voro endast min far och jag, Schindler (hans trogne sällskapare och biograf), brodern Johan, till en början, så länge han var i Wien, och äfven brorsonen; ofta nog besökte honom Tobias Haslinger (musikhandlare) med son, Carl Holz och Diabelli, samt då och då baron Eskeles, hushofmästaren Rauch och violinvirtuosen Clement. Af främlingar besökte honom sångerskan Schechner och Hummel med sin lärjunge, den 15-årige Ferdin. Hiller, samt några andra.

Sjukdomen gjorde nu allt större framsteg och tappningarna måste allt oftare förnyas, krafterna aftogo — slutet närmade sig. Några dagar innan döden inträffade lät min far, efter att ha rådgjort med Schindler och Johan, Beethoven skriva under några handlingar, af hvilka en rörde hans yttersta vilja, en annan min fars förmynderskap öfver brorsonen och en tredje förordnande för d:r Bach att vara kurator för kvarlåtenskapen. Hans brorson Carl förklarades deri för hans universalarfvinge. Vid underskrifvandet sattes Beethoven upp i sängen, stödd af kuddar, och skref med svårighet, men dock läsligt, för sista gången sitt odödliga namn, glömmande likväl ena gången ett h, andra gången ett e. Det var i yttersta stunden denna akt försiggick, ty strax derefter började själsfrånvaron allt mer tilltaga, och alla tecken till döds kampen visade sig. Detta var på eftermiddagen d. 24 Mars 1827, sedan vi lemnat sjukbädden. Följande dag och dagen derefter låg han medvetlös, under rosslande som hördes på långt håll, och den kraftfulla kroppen hade en hård kamp med döden. Redan d. 25 väntade man slutet, men först den 26 Mars 1827 på eftermiddagen utandades han sin sista suck.

Min far, Schindler, brodern Johan och jag stodo denna eftermiddag vid hans säng. — Under loppet af denna vinter hade det i Februari och Mars ofta snöat, men snön hade redan gått bort. Denna eftermiddag uppstego emellertid väldiga molnmassor på himlen. Mellan kl. 4 och 5 började luften förmörkas och med ens utbröt ett förfärligt oväder med snö och hagel, som piskade på rutorna. Jag var då jemte brodern och hushållerskan Sali

quar hos den döende. Kl. 5¹/₄ blef jag hemkallad till min lärare och tog mitt sista farväl af den då ännu levande — ty ännu hörde man honom andas. Jag hade ej varit hemma en halftimme förr än Sali infann sig och tillkännagaf att döden inträffat kl. tre quart på 6. Under de sista ögonblicken var tillfälligtvis Anselm Hüttenbrenner från Graz närvarande, en musiker och vän till Beethoven. I ett bref af denne till A. W. Thayer säges att i Beethovens sista ögonblick endast han själf och fru van Beethoven, Johans maka, voro närvarande vid dödsbädden...

Allt hvad vidare kan sägas om Beethoven handlar ej mer om den levande, som personligen umgicks med oss, endast om den del af honom som hans snille nedlagt i hans odödliga skapelser.

Tragœdia finita erat. —

Hvad skola vi spela?

(Forts. och slut.)

Af stycken för första undervisningen fästa vi uppmärksamheten på följande:

Löschhorn: (op. 84) »Melodische Übungsstücke», (op. 144) 10 Kinderstücke; Köhler: (op. 121) 30 melodiska stycken för barn; Behr: Album i lätt arrangement; Mayer, Charles: (op. 340) Übungsstücke für Jugend; Glass: (op. 56) 10 lätta klaverstycken, (op. 57) 5-toniga och (op. 58) 6-toniga småstycken; Beyer: Melodiebok (samling af små, mest operastycken); Bolck: (op. 20) 10 småstycken, (op. 22) Kinderstücke, (op. 34) 6 tonbilder, (op. 46) Charakterbilder; Hiller P.: Barnomsminnen; Wolfram: op. 5; Nürnberg: (op. 208) Naturbilder in Tönen, (273) Frühlingsklänge; Gurlitt: Favorit-Tunes (Augeners uppl.); Fexer: Uppmuntran för unga pianister; Spindler: Blommor och blad; Litloff: N:o 254, Opernalbum, Barnens nöjen under vinteraftnarne, Musikaliska morgonstunder, I ungdomens vår; Gurlitt: Jugendalbum; Gade: Barnens julafton; Neupert: Flygtige skizzer; Pianistens julalbum; Schumann: Jugendalbum; Melodialbums; Hennes: Jägerfreuden. — För något mera försigkomna elever, hvilka hunnit öfver första stadiet: Heller: Notenbuch für klein und gross; Hofmann: Ur min dagbok; Hornemann: Nippsager; Jensen: Songs and dances (Augeners uppl.); Volkman: Lieder der Grossmutter; Heller: Preludes à mlle Lili; Merkel: In wunderschönen Monat Maj, Frühlingsbotschaft, In grünen Ham etc.; Kirchner: (op. 62) Miniaturen; Willm: (op. 12) Kleine Stücke, (op. 8) Schneeflocken, (op. 24) 10 Klaverstücke; Heller: Preludien, Wanderstunden, Im Walde, Blumen-, Frucht u. Dornenstücke, Spaziergänge eines Einsamen, (op. 150) 20 Preludien; Kirchner: (op. 66) Preludien; Mendelssohn: (op. 72) Kinderstücke; Heise: Ved Strandbredden; Carstensen: Silhouetter; Bungert: Albumblätter; Hartmann: (op. 55) Novelletter, (op. 65) Studier och novelletter; Wilm: Resebilder; Due: Bric à brac; Stycken af Silas och af Dick;

Rubinstein: (op. 93) Miniaturen; Bach: Kleine Suiten; Händel: 12 leichte Stücke (Bülow's arr.) Alte Claviermusik (Peters 1314, a—c).

Skola vi nu gå till medelsvåra 2-händiga kompositioner, så vilja vi först se till hvad vårt eget land har att bjuda. Främst bland våra pianokomponister få vi då räkna Ludvig Norman, hvilkens kompositioner, t. ex. (op. 9) 4 Clavierstücke, (op. 11) Albumblad, (op. 12) 3 Clavierstücke, (op. 14) Nya albumblad, (op. 47) Barnens lekar och danser, (op. 51) Lifvets åldrar, (op. 59) Tre impromptus, (op. 61) Tre kontraster, (op. 64) Tre albumblad och (op. 56) 4 Pianostycken höra till våra gedignaste pianoverk, om ock ej alla så lätta och allmänfattliga. Näst efter Norman är Emil Sjögren mest produktiv. Vi fästa uppmärksamhet på hans prisbelönta samling »Erotiken» och samlingen »På vandring» samt »Novelletter». En produktiv kompositör af melodiosa och lättfattliga saker är Herman Berens, som vi torde få räkna som svensk, då han i mer än 30 år varit bosatt i vårt land. Förutom hans många undervisningsverk har han skrifvit åtskilliga transskriptioner, och kunna bland hans salongkompositioner anföras (op. 65) Elfenspiel, (op. 61) Rosen- und Dornenstücke, (op. 40 och 82) Dorfgeschichte och (op. 64) Miniaturbilder. Af vår genialiske August Söderman hafva vi knappast att nämna mer än ett egentligt pianoverk: Fantasier à la Almquist; derjemte finnas af honom arrangerade för piano hans sorgmarsch och musiken i »Bröllopet på Ulfåsa», »Orleanska jungfrun» och de vackra marscherna i »Richard III» samt nordiska visor och romanser. Kapellmästaren Conr. Nordqvist har äfven lemnat oss några smärre pianokompositioner; Pianostycken, Elegie och den vackra sorgmarschen (jemte stycken i »Viktoria-album» och Svensk Musiktidnings bilaga). Till äldre svensk musik hör Victor Carléns Tondikter och Tomtegubballet, af hvilka somligt ännu låter höra sig. Till slut uppräknas vi följande af vår tids hemlandskomponister: Aulin, Valborg: (op. 8) Capriccio, Elegie etc.; Bergenson: Lyriska stämningar, Bengzon: Grazielle, Vid Darro; Grevillius, H.: Pianostycken; Herzman: (op. 21) Humoresker; Hägg: Miniaturbilder, Gotlandspolskor; Jacobson, John: Pianostycken (op. 3, 4, 13), och erinra om Svensk Musiktidnings prisbelönta premierverk: Andersson, Rich.: Skuggor och dagar, Rendahl: Melodiska tonstycken samt Dahl, Adr.: Albumblad. Våra bekanta sångkomponister Josephson och Lindblad hafva äfven skrifvit litet pianomusik. Af den förre hafva vi: (op. 11) Fantasistycken, (op. 19) Fantasistücke, Intermezzo, (op. 30) 4 Pianostycken och 3 Lyriska dikter samt Svenska folkvisor (3 häften), de senare nu mest kända och använda; af den senare 2 häften »Smärre kompositioner» af mindre betydelse, och hvilka förut anmälts i denna tidning.

Bland norske tonsättare har, som man vet, Edv. Grieg mest riktat pianolitera-

turen. Bekanta saker af honom äro; (op. 1) 4 Stykker, (op. 3) Poetische Tonbilder, (op. 6) Humoresken, (op. 7) Sonate, (op. 12) Lyrische Stücke, (op. 19) Folkeliksbilder, (op. 17) Tanze und Volksweisen, (op. 28) Albumblätter, (op. 38) Neue lyrische Stückchen. Äfven hans vackra Suite »Fra Holbergs tid» (op. 40) finnes för piano. Vidare hafva vi af Kjerulf: (op. 4) 3 Pianostykker (med hans vackra Vuggevise), (op. 12) Nye Skizzer, (op. 24) 4 Pianostykker, 25 udvalgte Norske Folkedanser och arrangem. af »Brudfärden»; af Cappelen: (op. 10) 4 Albumblad; af Agathe Backer-Grøndahl: (op. 15) 3 Morceaux; af Neupert: 4 Klaverstykker, Albumblad; andra norska tonsättare äro: Olsen, Tellefsen, Winter-Hjelm och Teilman.

Bland hos oss utgifna samlingar hafva vi att nämna: »Album för Piano» (red. af Ivar Hallström), »Bibliotek för modern pianomusik» (red. af H. Berens), »Pianospelaren» (arr. af F. Herzman), »Gamalt och nytt», »Musikens juveler» samt »Pianistens favoritalbum», »Pianistens portfölj» och »Pianovirtuosen»; en större, häftevis utgifven, likaledes svensk förlagsartikel är »Instruktiv samling» (arr. af Bengzon) i 4 grader, lättast 1:a graden. Vi hänvisa i öfrigt till i denna tidning under rubriken »Musikpressen» nu och förut gjorda anmälningar af musikalien.

I spetsen för de danska komponisterna står Gade, hvars enkla och intagande pianokompositioner ej böra saknas i något musikaliskt hem. Vi nämna här af dessa: Albumblad, (op. 31) Folkedanser, (op. 19) Aqvareller, (op. 34) Idyllen, (op. 27) Arabeske, (op. 41) Fantasistücke, Frühlingsblumen, Rebus, Julklockorna. Värdefulla saker ha äfven skänkts oss af I. P. E. Hartmann: (op. 55) Novelletter, (op. 65) Studier och novelletter, 3 Claveerstycker m. m., och E. Horneman: 12 musikal. Skizzer, Improvisations, Romanscykeln Den sidste Aften. En nyare framstående dansk komponist är Ludv. Schytte, mest bekant genom sitt vackra verk (op. 22) Naturstämningar, vidare genom (op. 26) Promenades musicales och (op. 30) Pantomimes; andra bekanta komponister från Danmark äro Winding, af hvilken vi nämna (op. 3.) Reisebilder, (op. 9) Landtliga scener, (op. 15) Genrebilder, (op. 18) 10 Claverstycker, samt Bechgaard, känd genom sina Poésies musicales.

Gå vi utom Skandinavien, torde vi lättast komma ifrån Englands komponister, hvilka ej låtit höra mycket om sig med undantag af Händel, om han skall räknas dit. Den store oratoriekomponistens pianoverk finnas i urval i flere godtköpsamlingar; särskildt rekommendera vi bland dessa: Ausgewählte Claviercompositionen (bearb. af Bischoff, Steingræbers förlag). Fields Nocturner (Peters N:o 491), förebilder till Chopins, böra också ej vara våra pianister obekanta; af nyare engelska pianokomponister är Bennett mest bekant förnämligast genom (op. 10) 3 Musical Sketches; vidare må af honom nämnas (op. 12) 3 Impromptus och (op. 14) Ro-

manzen, samt den stora sonaten (op. 46) Die Jungfrau von Orleans; violinisten Alfred Holmes har äfven skrivit några rätt vackra pianokompositioner.

Bland de ryska komponisterna är det Ant. Rubinstein som är mest bekant, men hvars tonsättningar i allmänhet ej äro så lätta att utföra. Bland Rubinsteins många pianosaker kunna vi endast anföra några. En samling sådana finnes i Rubinstein-Album, Augeners upplaga, innehållande mindre svåra saker, och Rubinstein-Album, Peters 1189; hans Album de Peterhof, 12 morceaux, innehåller mindre svåra saker; särdeles vacker är hans balettmusik till Ferramors, arrangerad för 2 eller 4 händer; den från konserter bekanta Valse-Caprice är utgifven i förklarad upplaga (och 4-händigt). Den som för öfrigt vill känna något »Fra russiske komponister» (såsom Tschaiowski etc), kan få göra detta genom ett på danska hofmusikhandels förlag utkommet häfte med detta namn. Sydeuropas pianomusik letar sig sällan upp till nordn; af italienska och spanska pianokomponister upptaga våra musikkataloger ingen enda, oss vederligen, med undantag af den gamle Scarlatti. Diabelli var wienare. De båda Bertini voro födda i Frankrike och England. Alberti, arrangören af så mycken operamusik, hette egentligen Wilhelm Popp och var tysk.

Den franska pianolitteraturen har till nyaste tiderna haft föga af värde att bjuda. Nu riktas dock pianolitteraturen derifrån med spirituella kompositioner af en Saint-Saëns, Godard, Widor. Den förstnämnde af dessa har dock mest lemnat ensemble-saker och den sistnämnde är hufvudsakligen orgel- och sångkomponist; af saker för piano af honom kunna vi rekommendera (op. 31) Feuillet d'Album och en samling Valses, af Godards saker: Chemin faisant, 6 morceaux (En Courant, Pleurant, Chantant, Causant, Riant, Valsant) äfvensom Valses (N:o 2 op. 56 temligen lätt) och hans här utgifna, förut anmälda »Morgonstämning».

Vi komma nu till de tyska komponisterna, men här möter oss verkligen embarras de richesse. Klassikerna Haydn, Mozart, Beethoven känna ju alla och veta att deras verk äro tillgängliga i en mängd godtköpsupplagor. Af Beethovens sonater kunna endast några lättare användas på mellanstadiet af elevens utveckling. Hans mindre saker, Bagatellen m. m. (Pet. N:o 758), böra användas mer än vanligt sker. Läraren får för öfrigt ordna desamma progressivt för lärjungen. Mendelssohns »Lieder ohne Worte», som kunna användas på detta stadium, ordnas på samma sätt, likasom för öfrigt sådant urval alltid bör ske. Af Chopins saker äro mazurkorna, valserna och nocturnerna först användbara. I Schumanns verk finnes mycket af mindre omfång att begagna vid undervisningen. Bach får ej heller förglömmas. Petersupplagan upptager en rik samling af hans verk (att icke tala om Bach-sällskapets stora upplaga, Breitkopf & Härtels förlag) och

särskildt kunna vi rekommendera Kullaks »Urval» af hans lätta klaverkompositioner, utgifvet af Steingraber. Schuberts Moments musicales m. m. (N:o 716 i Petersupplagan) böra ej saknas i pianistens musikalförråd; hans sonater likasom Webers äro arbetssamma nog med för vår tid ringare valuta. Nyare tyska komponister som vi för öfrigt kunna med fullt skäl framhålla äro Jensen: Wanderbilder (op. 17), Lieder und Tänze (op. 33), Erinnerungen (op. 48). Kirchner: (op. 53) Nachklänge (op. 61), Charakterstücke (op. 51), An Stephen Heller (op. 21), Aquareller m. m. Willm: op. 14 (1—6) m. m. Schulhoff: Valsen, Souvenir de Varsovie (mazurka) m. m. Felix Dreyschock, Xaver Scharwenka, Moszkowski, Raff Eschmann, Heller (se här ofvan) Henselt, F. Hiller, Volkmann... Att uppräknas särskilda kompositioner af dessa senare tillåter ej utrymmet, likasom vi nu måste afstå från att tala om 4-händiga kompositioner i vidsträcktare omfång. Vi vilja endast af sådana fästa uppmärksamhet (förbigående arrangementer af symfonier etc) vid Mozarts originalkompositioner för 4 händer, Schumanns Bilder aus Osten, Onslows sonater, Brahms och Löws Ungerska danser, Moszkowskis Spanska danser, Jensens Silhouetter och Hochzeitsmusik, Normans Resebilder, Burgmeins nätta Pierrot och Pierrette samt Rubinsteins konsertmessiga Bal Costumé.

Musikpressen.

Äfven till denna jul har en mängd nyheter utsändts af våra musikförläggare och en större mängd än att utrymmet i detta sista nummer medgifver mer än blott anmälan af deras utgivande. Börja vi då med den äldste af de musikförläggare hvilka musikalier vi ha att anmäla, så finna vi på Abr. Lundquists förlag följande nytt: Enklare 2-händ. salongsmusik: Al. Hennes: op. 367, *Sprudelnde Lust*, 1 kr.; Behr Fr.: *Mein liebes Schweizerland*, Idylle, 1 kr.; Zikoff: *Auf hoher Alp*, Idylle, 1 kr.; W. Meissner: *Gold-Röschen*, Melodi, 1 kr.

Ivar Hallströms *Sånger*, satta för piano af komponisten, erbjuda icke-sångare tillfälle att erinra sig eller göra bekanskap med dessa. Häftet innehåller 12 sånger, deribland flera välbekanta och omtäckta, såsom »Sensitiva», »Vackra Giacinta», »Isola bella» m. fl. Pris 2 kr.

Af dansmusik bjudes den vanliga, af Is. Looström arrangerade samlingen *Vinterblommor*, till innehåll jemngod med föregående samlingar, pris 1 kr. 50 öre, samt *Barnbalen*, dansmusik i lätt arrangement, pris 1 kr., och *Maritana-Vals* af Czibulka ur operetten »Don Cesar» af Dellinger, 1 kr.

För ungdomen har utkommit *Notbok för smått folk*, 7:e häft., 2 kr., och för 4 händer: *Bror och Syster*, inneh. operastycken, sånger och danser, 3:e häft., 3 kr.

Af sånger: *Amatör-Quartetten*, 60 Favoritsånger för mansröster, i typtryck

och vanligt bokformat samt till det billiga priset af 2 kr.

Solosånger: af Ivar Hallström: *Fem norske Viser*, tillegnade Fru Fredrika Linnell, mindre, i folkton hållna sånger, af hvilka isynnerhet de två sista, »Holder du af mig» och »Min Sæterdal», genom liflighet och melodisk friskhet äro anslående.

Elkan & Schildknecht ha till julen sändt ut en rik samling musikalier, bland hvilka ett dussin sånger och ett tjog tvåhändig pianomusik. Vi börja med den senare.

Burgmüller: *18 Études de Genre* (fortsättn. af de lätta etuderna op. 100), 2 häft. à 1 kr. 50 öre. Dessa på samma gång öfnings- och genrestycken lämpa sig väl för elever, som kommit in på mellanstadiet. Utaf medelsvår salongsmusik äro utgifna, af utländska komponister:

Lichner: op. 135, *Ballscenen*, leichte, melodische Tanzweisen (Walzer, Polonaise, Tyrolienne), 1. kr. 50 öre; op. 118, *Ulanen-Ritt*, Militärgalopp, 1 kr. (4 händ. 1 kr. 50 öre); op. 72, *La Ballerina*, Polka de Salon, 1 kr. Merkel: op. 175 N:o 1, *Gavott*, 70 öre, och *Menuett*, op. 180 N:o 1, 60 öre. Moszkowski: *Melodi*, op. 18 N:o 1. — Af inhemska komponister: Myrberg, Anne Sophie: *Albumblad* (Visa, Bagatelle, Humoresk, Mazurka), 1 kr. Åkerberg, Erik: *Albumblad* (2 stycken), 75 öre. Mindre lättspelt än föregående, men en vacker salongspjes är *Vals-Arabesk* af Gustaf Brink. — Af dansmusik hafva vi: *Eterneller* (lätt arrangement), 20:e häftet, 1 kr. Sillen: *Källsprång*, Vals, 1 kr. Serander: *Julfröjdpolka*, 50 öre. Waldeufel: *Stella*, Polka-Mazurka, 60 öre (4 händ. 75 öre); *Hommage aux dames*, Vals, 1 kr. (4 händ. 1 kr. 50 öre); *La plus Belle*, Vals, 1 kr. (4 händ. 1 kr. 50 öre); *Jeunesse dorée*, Vals, 1 kr. (4 händ. 1 kr. 50 öre); *Les Fleurs*, Vals, 1 kr. (4 händ. 1 kr. 50 öre). Metra: *La Neua*, Polka-Mazurka, London, Polka, *Desirée-Polka-Mazurka*, alla tre à 60 öre. Albert Lange: *Un petit Compliment*, Mazurka, 50 öre.

Vi komma nu vidare till sångerna:

Dannström: *Polska* (Herrligt är när skogen står grönen), tillegn. fröken Vendela Andersson; *Polska* (Så skön med de röda rosor), tillegn. fröken Adèle Almati; *Polska* (Ensam vandrar jag allt under skogens grenar), tillegn. fru Léocadie Gerlach; hvardera af dessa 75 öre. Kjellander, N. T.: *Hvor tindrer nu min stjerne*, Visa tillegn. fru Dina Edling, 50 öre. Åkerberg, Erik: *Se stjernan der i fjerran blå*, Romans, 50 öre; *Min önskan*, 75 öre. Sjögren, Emil: *Så far då väl!* Romans (enkel och lätt utförbar), 50 öre. Mendelssohn: *Aria ur Paulus* (Jag tackar dig, Herre Gud), N:o 43 Bassångarens Album, 50 öre. Bonde-son, Aug.: *Från Julgille och Lekstuga*, 2:a häftet, 1 kr.

Utgifvet på Huss & Beers förlag: Munktel, Hélène: *Fyra sånger* (Det

förste Möde. Sof, Sof! Åter i Sorrento. Trohet). Söderman, Aug.: *Der schwarze Ritter* (Den svarte riddaren), Ballad för bas och orkester, klaverutdrag, 3 kr. Arlberg, Fritz: *Sång vid Luthersfesten* (ord af Tegnér) för soli och chör med piano, uppförd i svenska kyrkan i Paris 11 Nov. 1883, 1 kr. 50 öre. Myrberg, A. M.: *Fem Sångar för tvänne röster*; N:is 1--5 à 50 och 75 öre, i ett häfte 2 kr. Dessa melodiosa och lätt utförbara sångduetter — hos oss sällsynta kompositioner — skola säkert blifva välkomna i de musikaliska hemmen.

Från Scenen och Konsertsalen.

Dec.

Stora Teatern.

- 1, 6, 10, 12, 16. Donizetti: *Regementets dotter* (om rolbesättningen se N:o 19), Ballett.
3. Verdi: *Den vilseförda* (frk. Grabow).
- 5, 8. Mozart: *Don Juan*.
9. Gounod: *Romeo och Julia* (frk. Grabows sista uppträdande).
11. 3:dje *Symfonikonsertern* (Brahms: Akademisk Festouvertüre; Vieuxtemps: A-moll-konsert, spel. af hr Aulin, Bizet: »I Rom», Beethoven: Symfoni N:o 5 C-moll).
13. Adam: *Konung för en dag*.
14. Engelbrecht *och hans dalkarlar*, musik. kompon. eller arrang. af J. N. Ahlström.
18. Weber: *Oberon* (med anledning af Webers 100-åriga födelsedag. Om personalen se N:o 18).
- » » *Euryanthe-ouvertüren* mellan 2:a och 3:e akterna.

Nya Teatern.

- 1, 2, 4, 6. *Lycko-Pers resa*, musik af R. Henneberg.
5. *Herr Callméns* musikal. dramat. soaré.
- 9, 17. Offenbach: *Frihetsbröderna* (Fiorella, Fragoletto, Prinsessan, Montedafior, Pietro, Trascapatrullo, baron Barbacco, Dom Cluncar, hertigen, hofkamrern: frkn. Jonson, Sjöberg, fru Stenfelt; hrr Castegren, Ringvall, Fristedt, Lindmark, Holmqvist, Svedberg, Hagman).
18. Weber: *Preciosa* (frk. Sjöberg).

Södra Teatern.

1. Hervé: *Lilla Helgonet* (150:e ggn).
4. Jorden rundt (52:a ggn).
6. v. Heland: *Nattlampan*, 1-aktsoperett (my lady, mylord, Gerard: fru Jensen, hrr Grönder, Lundahl).

Vasa-Teatern.

- 1, 2. *Konsertafdelning*.
- 5, 6. Offenbach: *Daphnis och Chloë*.
- 7—18. Suppé: *Boccaccio* (Boccaccio, Fiametta: frkn. Johnson o. Högberg, fru Högfelt-Åberg).

Musikal. Akademien.

4. Lennhardt Lundbergs konsert.
15. *Filharmoniska sällskapets* 1:a årskonsert (Rubinstein: Requiem för Mignon för kör och soli med orgel och piano; Schumann: Bolero ur »Spanskt Sångspel» för blandad kör och piano; Grädeners: Irrwischgesang, kör à capella; Liszt: Eng-larnes kör ur »Faust» för kör och piano; Heise: »Kong Hakes Liigfærd», manskör med piano; Riedel: Böhmiska Julvisor, körer à capella. Solosång.

Berns' Salong.

5. *Alfred Reisenauers* afskedskonsert.

Å kgl. Stora teatern inleddes denna månad med den förut omnämnda reprisen af »Regementets dotter», hvars melodiska musik och lifliga handling ännu synas väcka stort intresse. Hufvudrolerna sköttes också öfver allt beröm af fröken Vendela Andersson och herr Janzon. Herr Brat-

bosts vackra röst gjorde sig väl gällande i Tonios rol, och med mera scenvana skall han säkert nog vinna större säkerhet och ledighet i sitt parti. — I »Romeo och Julia» har nu fröken Grabow sagt sitt sista farväl från scenen åt den publik, hvars gunstling hon så välförtjent varit under många år. Sångerskan blef naturligtvis vid detta tillfälle hyllad med blommor och framropningar i mängd. Hennes härliga, mästerligt skötta stämma och hennes intagande personlighet skola icke så snart förgätas. Redan några dagar efter detta sista uppträdande firades hennes högtidliga bröllop i Jakobs kyrka d. 14 d:s. — »Engelbrecht och hans dalkarlar», det gamla och nu något gammalmodiga »historiska skådespelet» af Aug. Blanche, har med herr Hillberg i titelrolen å Stora teatern gifvits till förmån för de kgl. teaternes pensionskassa, ett ändamål som bort locka mer folk till teatern än nu var fallet.

Nya teatern har upptagit Offenbachs lustiga och oförargliga operett »Frihetsbröderna», som ges ganska tillfredsställande med fröknarna Jonsson och Sjöberg samt hrr Castegren och Ringvall i hufvudrolerna. Den nya operetten af F. v. Heland hafva vi ej haft tillfälle att göra bekantskap med. Hvarken Södra teatern eller Vasa-teatern har beredt vår musikreferent tillfälle att taga notis om deras musikprestationer; om af sparsamhet eller blygsamhet kunna vi ej afgöra; emellertid hafva vi ej underlåtit att följa med deras repertoar.

Två stora konserter hafva vi att anteckna. 3:dje symfonikonsertern å kgl. operan inleddes med Brahms akademiska festouvertur, en storstättlig fantasi öfver studentsångmotiv, vittnande om hans kända förmåga i orkesterbehandling, och konserten slutade med Beethovens härliga C-moll-symfoni. Herr Aulin lyckades i Vieuxtemps-konserten vinna rätt stort bifall för sin redan långt hunna virtuositet, sin fylliga ton och sitt musikaliska föredrag. Bizets »I Rom» tycktes äfven denna gång slå mycket an på publiken. Filharmoniska sällskapets konsert, som inträffade för nära julen, hade ej kunnat locka fullt, endast godt hus. Konungen, kronprinsen och prins Eugène bevistade densamma. Samtliga prestationerna utfördes förträffligt och synnerligast Grädeners »Irrbloss-sång», i hvars lifliga tonlek så väl ledaren som kören visade sin stora förmåga af ytterlig finess i framställningen. Som solister uppträdde för aftonen en fröken af Wetterstedt, som visade sig vara god romanssångerska, och herr Lejdström. Vi sakna nu alldeles utrymme till närmare redogörelse för denna intressanta konsert äfvensom för herrar Lundbergs och Reisenauers.

Från in- och utlandet.

Teaterfrågan. Stockholms stadsfullmäktige afslög d. 17 d:s med 56 ja mot 36 nej beviljande af anslag (600,000 kr. enl. beredningsutskottets förslag) till kgl. teaterns om- och tillbyggnad eller till ett årligt underhåll.

Musik-konservatorium. Vid höstterminens slut hafva, enligt Stockholms Dagblad, följande examina blifvit aflagda:

organistexamen af Ingeborg Bergsten, Gustaf Carlsson, Melcher Ekblom, Karl Fromm och Emil Hjort; *kyrkosångarexamen* af Ernst Håkansson. Betyg i *pianostämning* erhöi Anton Lundin, som förut aflagt organist-, kyrkosångare- och lärareexamina.

Hebbes donation erhöi Ingeborg Bergsten; Kuhlaus: Sigfrid Laurin; Kuhlaus arfvingsars: Carl Kihlman; Lindströms: Axel Nyström; Netherwoods: Fritz Ringström; v. Booms: Elin Strandberg; Händelska stipendiet (J. A. Josephsons donation): Anders Blix; Ellen Bergmans: Dagmar Bosse och Marie Louise Juel; Gustaf Mankells: Carl Fromm; Tamms och Widegrens: Johan Palmström; fröken Kuhlaus gifva: Karl Johannesen.

*Stipendier och gratifikation*er tilldelades Carl Almgren, Olga Almgren, Maria Becker, Erik Borgstedt, Gustaf Carlsson, Otto Edberg, Bertha Eklund, Clara Falkman, Charlotta Grund, Tora Hwass, Matilda Jungstedt, Sofia Lindegren, Alfred Lundberg, Nina Löwenadler, Gustaf Mankell, Helga Ohlson, Fanny Olsen, Alfred Petersson, Elsa Posse, Esther Sidner och Rudolf Wesslén.

Bergs jeton (för elever i orgelklassen) erhöi Gustaf Pettersson.

Konservatoriets jeton tillerkändes afgående eleverna Karl Johannesen (violin) och Wilhelm Lindberg (piano).

Programmet till den offentliga uppvisningen upptog 51 nummer, af hvilka 10 utfördes af den nybildade teaterskolans elever.

Norrköping. Musikaliska sällskapet har vid sitt första höstsammanträde valt till ordförande Med. Dr. W. Bergsten, musikdirektör Joh. Enholm till styresman, kammarskrifvaren Harald Lönegren till sekreterare och herr Edv. Düring till musikdirigent. Sönd. d. 5 dec. gaf sällskapet i Hedvigs kyrka en konsert, som inleddes med Vogels ouverture till »Demophoon»; vidare gafs Gounods »Ave verum corpus», Davids 42 psalm af Mendelssohn och aria ur »Elias» (»Ditt hjerta sönderslit...») Gounods »Ave Maria» för orkester, nunnekören »Virgo gloriosa» af Söderman samt delar ur Cherubini Requiem.

Upsala. Aulan i nya universitetshuset har invigts genom en konsert af Dir. Hedenblad, hvarvid bl. a. utfördes dennes »Necken» och Griegs »Foran sydens kloster». Fru Julia v. Axelsson-Montgomery biträdde vid denna konsert och gaf som solonummer prinsessans stora aria ur 4:e akten af Robert, hvarvid hon skördade stort bifall.

Wenersborgs musiksällskap hade d. 2 Dec. sin 2:a soaré, hvarvid utfördes af Haydn: D-dur-symfoni (n:o 2), Hallström: Manskör ur »Vikingarne», Heyse: Höststormarne, soli och körer. Af sistnämnda nummer måste hälften likväl uteslutas, emedan en så häftig »höst» eller vinterstorm utbröt konsertdagen, att utom staden boende sångare ej kunde infinna sig.

Bassångaren Johannes Elmlblad, som fortfarande har anställning vid tyska teatern i Prag, har der med stor framgång denna säsong uppträdt i »Cosi fan Tutte», »Barberaren», »Leonora», »Svarta Dominon», »Hugenotterna». Hans hustru, pianisten Maggie Menzies-Elmlblad, har också med stort beröm jemte sin man låtit höra sig der bl. a. på en konsert i Deutsches Casino.

De resande teatersällskapen befunno sig vid december månads ingång: Carlbergs i Karlstad, Elffors i Söderhamn, Engelbrechts i Upsala, Fröbergs i Göteborg (Mindre teatern), Lunds i Malmö, Novanders i Eskilstuna och Nymans i Sundsvall.

Carl Warmuth i Kristiania har utsänt sin julkatalog, som vid skyndsam rekvirition lemnas gratis och franko. Katalogen upptager diverse musikalier och är illustrerad med porträtt.

På W. Hansens förlag i Köpenhamn utkomma till jul ett häfte nya sånger af Grieg till texter af Drachman, samt ett häfte pianostycken af Gade, komp. 1857.

Köpenhamn. Josef Hofmann, den 9-årige pianisten, underbarnet som jämföres med Mozart och Liszt i tidig utveckling och genialitet, har konserterat här, väckande samma häpnad och beundran som öfverallt der han uppträdd. Utom en fulländad pianists alla egenskaper af styrka, färdighet, sångbart spel etc. besitter han förvånande anlag att improvisera öfver gifna tema.

Paris. Judie har på Théâtre des Variétés i Paris börjat sjunga titelrollen i »Den sköna Helena» och med så stor framgång, att man anser den 22-åriga operetten kunna hålla sig uppe hela vintern.

London. The Guildhall School of Music är namnet på en ny präktig vid Thameskajen belägen byggnad, som kostat 500,000 kr. och d. 8 dec. invigdes af lordmayorn. Den nya akademien, grundlagd 1880, var förut inrymd vid en smal gata i City; den eger nu 90 lärare och 2,503 elever.

Wien. Alfred Reisenauer har nyligen med stor framgång uppträdd här å en af Filharmoniska sällskapet under Hans Richters ledning gifven konsert.

Karl Goldmarks nya opera »Merlin» har gjort oerhörd lycka härstädes. Direktör Polini i Hamburg lär ha till ett pris af 100,000 kronor köpt operan för Stadsteatern i denna stad.

Pauline Lucca har efter återkomsten till Wien varit allvarsamt sjuk och kunde först d. 2 Dec. åter visa sig i »Carmen».

På Operan här får ej vidare några buketter inkastas på scenen eller å denna öfverlemnas åt artisterna, hvilka ej heller vid inropning få bära sådana; så lyder en nyligen af intendenturen utgifven förordning.

Berlin. Teresina Tua konserterade i slutet af nov. härstädes tillsammans med tenoren Henrik Westberg, som länge varit i Tyskland mycket uppburen som konsertsångare.

Adelina Patti har nu börjat sin amerikanska tournée. Utom »allting fritt» uppbär hon 30,000 Pd. för 6 månader. Ett särskildt jernvägståg har bygts för henne, men det består blott af några vagnar emedan hennes sällskap ej är stort. Det består af Nicolini, fru Schalehi, herr och fru Novara, en ung fransk tenor, Guille, som Patti själf upptäckt, tonsättaren och kapellmästaren Arditi samt en orkester om 25 man. Hvarje föreställning skall bestå af 2 delar, en konsertafdelning och en akt ur någon opera.

Dödsfall.

Berg, Isak Albert, hofsångare, f. 22 Sept. 1803 i Stockholm, † derst. d. 1 Dec. Dels såsom sånglärare vid kgl. operan, dels såsom enskild sånglärare har Berg vunnit ett godt namn och ännu på sin ålderdom med hela sin lifliga själ egnat sig åt lärarekallet. Han var son af hofdestillator Abr. Berg och modern hette Charl. Ferngren. 1820 blef han student i Upsala, tog 1824 kansliexamen, men hans håg för musik dref honom att göra sångstudier för den berömda sångläraren Siboni i Köpenhamn. Berg genomreste sedan 1827—29 Tyskland och Italien, uppträdde flerstädes offentligt och debuterade först på scenen i Venedig 1828 såsom Jephtha i ope-

ran af samma namn. Han återkom 1829 till Sverige och var derefter från 1831 till 1850 sånglärare vid kgl. operan, en befattning som han sedan åter innehade från 1862 till 1870. Bland Bergs elever må nämnas kon. Oskar II, prins Gustaf, Jenny Lind, Oskar Arnoldson m. fl. Han blef 1831 ledamot af Musikaliska akademien och var riddare af Vasaorden. Berg var gift med Lina Hjortsberg, dotter till skådespelaren Lars Hjortsberg, och efterlemnar en son, marinmålaren Albert Berg.

För en fullständigare nekrolog, som vi ämnat införa öfver hofsångaren Berg, sakna vi plats i detta nummer. Red.

Musikaliska bokstafsgåtan

i n:o 19.

Uttydning: Löw — Utsjungna — Idealet — Guldkorset — Iphigenie — Chopin — Herold — Elfvar — Rosamunda — Ung — Blenda — Ivar (Hallström) — Nocturne — Intonationen.

Lösning af gåtan:

Luigi Cherubini
Vattendragaren.

Rättelse: I föregående nummer sid. 152, 3:e spalt, rad 11 uppfir. (i bokstafsgåtan) står: ni, läs: ie. — Sid. 148, 3:e spalt, sista raden står: Fröken, läs: Fru.

Breflåda. För musikbrefven från Upsala och Norrköping — de sista likasom dem alla — tackar Red. förbindligast. Beklagligen hafva de sista breffen ej kunnat inflyta i detta nummer, af hvars artiklar, såsom synes, ingen kunnat uteslutas.

Goda och billiga

Piano- och Sånglektioner

meddelas af en van och samvetsgrann lärare. Närmare upplysningar erhållas å denna tidnings byrå, Klara Vestra Kyrkogata 19, 2 tr. upp, kl. 9—11 f. m.

I. Dannström & C:o

Regeringsgatan N:o 16, Stockholm.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmोनier af de bästa Tyska & Amerikanska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! Hufvuddepot för Blüthners verldsberömda Flyglar, samt Bönsch's & Steinweg Nachfolger's utmärkta Pianinos.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Kongl. Myntet.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning köpas eller requireras (pr. kontant likvid) å 2 kr. hos bokbindare Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Billigaste handel i Sverige med äkta Italienska violin- och violoncellsträngar. Priskurant sändes på begäran kostnadsfritt.

Emil Fröling, Norrköping.

Mindre och större Skol- och Kammarorglar, franska och amerikanska, utsållas nu till billigaste priser och på lämpligaste betalningsvillkor. Illustrationer sändas på begäran.

Er. Blomgren, Christiania.

INNEHÅLL: Tillkännagifvande. — Karl Maria von Weber (med porträtt). — Från Beethovens sista lefnadsår (forts. och slut. — Hvad skola vi spela? (forts. och slut). — Musikpressen. — Från Scenen och Konserteralen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Musikaliska bokstafsgåtan i n:o 19. — Breflåda. — Annonser.

Obs! Nedsatt pris Obs! SVENSK MUSIKTIDNING

1884 och 1885 säljes vid direkt requisition hos Expeditionen

(Klara Vestra Kyrkogata 19)

till 4 kronor kontant pr årgång. Båda årgångarne tillsammans kosta 7 kronor.

Årg. 1884 innehåller porträtter af Agathe Backer-Gröndahl, Fröberg, Hallén, Hallström, Hebbe, Holmboe-Schenström, Höijer, Kraus, Otto, Pacius, Rubinstein, Saloman, Sjögren, Tua samt åtföljes af premien 7 Melodiska Tonstycken af C. W. Rendahl.

Årg. 1885 innehåller porträtter af J. S. Bach, Björkstén, Cherubini, d'Albert, frk. Ek, Hartmann, Hiller, Händel, Norman, Pachmann, Willman, Eug. Ysaye och har till musikpremie »Skuggor och dagrar», 5 pianostycken af Rich. Andersson.

Årg. 1886 säljes ock hädanefters till samma nedsatta pris.

Alla tre årgångarne till 10 kronor.

Adrian Dahls Albumblad,

5 melodiska tonstycken för piano finnes att köpa för 2 kronor

å Svensk Musiktidnings Expedition,
Klara Vestra Kyrkogata 19.

Requisitioner i Fast Räkning (25 % prov.—33 ⅓ % emottagas.

Till Hrr Tonsättare och Mucisi!

Musikaliska arbeten utföras bäst och billigast af litografen

Lindblom,

Stora Badstugatan 9, (norr) n. b.

A. M. Myrberg.

Fyra Sånger vid Piano. Pris 1 kr.
Serenad; Du är min ro; O dröj
qvär!; Vaggvisa.

Fem Sånger för tvenne röster,
med accompagnement af
Piano. Pris 2 kr.

Nattetid vid Stranden; Natliga
drömmar; Med strömmen; Minnen från
Södern! Vårbacken.

Obs. Hvarje Duett säljes äfven särskildt.

En god violin,

renoverad 1746 af P. Bagh och 1884 af R. Paulus samt, enl. skriftligt intyg af en violinvirtuos, värderad intill 500 kr., säljes för 400 kr. Vidare meddelas genom

W. Th. Söderberg, Karlshamn.